

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ ПАРТНЕРА В ШЛЮБІ ЯК ФАКТОРУ
ЗАДОВОЛЕННЯ СІМЕЙНИМИ СТОСУНКАМИ**

У сучасному суспільстві проблема сім'ї, як частини суспільства привертає до себе увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених у всіх сферах життєдіяльності, зокрема в рамках психологічної науки та практики. Сім'я є одним із найважливіших соціальних інститутів, який потребує постійного наукового дослідження. Особливо гостро постає ця потреба в період економічних, політичних, соціальних змін у нашому суспільстві. Різні соціальні зрушення, індустріалізація, урбанізація, професійна праця жінок, зміни в матеріальній і духовній культурі, зумовлені науково-технічним прогресом, поліпшенням засобів комунікації тощо, впливають на сім'ю. Тому актуальність пошуків шляхів стабілізації сім'ї, зокрема підходу до її створення, формування у молоді адекватного образу майбутнього шлюбного партнера у житті студентів збільшується.

Мета нашого дослідження полягає у вивченні впливу образу партнера на рівень задоволеності шлюбу та апробація програми корекції образу шлюбного партнера у молоді. Зважаючи на тему й мету нашого дослідження, ми розглянули особливості формування образу шлюбного партнера у студентів, які не перебувають у шлюбі під час навчання у ВУЗі та одружених респондентів.

Об'єктом дослідження є сімейні стосунки. Наше дослідження базується на вивченні уявлень та ставлення до сім'ї і шлюбу молодих людей, а також на виявленні рівня задоволеності шлюбом осіб, які уже створили сім'ю.

Спираючись на теоретичні положення дослідження специфіки здібностей, ми розглядали особливості формування образу партнера в студентів IV-V курсів навчання та людей, які перебувають у шлюбі, оскільки саме такі дослідження повинні бути одним із основних етапів для визначення впливу формування образу партнера на задоволення шлюбом та рівня стереотипізації уявлень молоді відносно шлюбу та сім'ї. Для реалізації дослідження була обрана анкета «Стереотипи шлюбу і сім'ї» (В.В. Мацюк).

Аналіз отриманих результатів, дає нам підставу робити висновок про те, що для даної вибірки характерним є середній показник стереотипізації відносно шлюбу та сім'ї. Найвищі прояви стереотипів спостерігаються в одружених чоловіків, тоді як в хлопців цей показник набагато нижчий, це пов'язано з тим, що в чоловіків, які мають сім'ю, вже сформовані певні уявлення про шлюб, про розподіл ролей. А хлопці, особливо студентського віку, скоріше за все ще й не задумувалися про одруження, і тим більше про функції які вони мають виконувати в сім'ї. Стереотипи відносно кохання, як в одружених чоловіків, так і в хлопців знаходяться на низькому рівні. А у респондентів заміжніх жінок та дівчат, почуття кохання є більш важливим при виборі супутника життя. Їм притаманні від природи почуття ніжності, теплоти, романтизму.

За методикою «Незакінчені речення» (Сакса-Леві) в досліджуваних груп в загальному позитивне ставлення і до батьків, і до сім'ї (в тому числі власної). Але деякі респонденти мають певні проблеми в стосунках з батьками. В обох випадках у молодих людей можуть утворюватися уявлення щодо образу партнера на основі батьківської родини.

За методикою «Шкала суб'єктивного благополуччя» (В.М. Соколова) як у студентів, так і в одружених респондентів, виявлено середній рівень емоційного комфорту. Також у досліджуваній даній вибірці притаманна тенденція до товариськості та змагальності у стосунках з іншими.

За методикою «Задоволеність шлюбом» (В.Століна) з'ясовано, що більша частина чоловіків і жінок вважають свої сім'ї благополучними, лише декілька респондентів вказали, що їхній шлюб є неблагополучним. Це вказує на позитивну сформованість образу партнера.

Для визначення взаємозв'язку між шкалами методик нами було проведено кореляційний аналіз. Було виявлено зв'язок між уявленнями респондентів щодо сім'ї та стереотипами.

Грунтуючись на результатах дослідження нами було розроблена та апробована тренінгова програма щодо формування у молоді уявлень про майбутню родину шляхом навчання їх щиро відноситися до себе, до людей протилежної статі, взаємодіяти з протилежною статтю, набути навичок впевненого спілкування з протилежною статтю, закріпити нові форми поведінки. Після проведення тренінгу достовірно зафіксовано, що студенти експериментальної групи демонструють значимо менші показники за шкалами «стереотипи щодо шлюбу» та «напруга і чутливість» ніж студенти контрольної групи, та значимо вищі показники за шкалами «самооцінка здоров'я», «міра задоволеності повсякденною діяльністю» на рівні значущості $p < 0.05$. Це, в свою чергу, свідчить про ефективність розробленого нами тренінгу та підтверджують наше припущення про те, що якщо студентській молоді надати знання і вміння щодо підбору шлюбного партнера, то це сприятиме зниженню рівня впливу стереотипних уявлень у формуванні образу шлюбного партнера.

Література

1. Андреева Т.В. Семейная психология / Андреева Т.В. – Учеб. Пособие. – СПб. : Речь, 2004. – 244 с.
2. Давидюк Н.М. Образ «Я» як регулятор подружніх взаємин : Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Давидюк Наталія Миколаївна, Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника. – Івано-Франківськ, 2006. – 19 с.
3. Мацюк В.В. Психологічні механізми формування образу майбутнього шлюбного партнера / В.В.Мацюк // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки : Зб. наукових праць. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2006. – № 10 (34). – 258 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>